

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujság			Osztálvázás
	Szerző	Hely		
	Cím <i>A főváros szállítói</i>	Idő <i>1911</i>		
	Forrás: <i>Pesti napló</i>	Személy		
	Bp. 1911 11/9 (Hely) (Idő) (Köt. v. füz.)	Helyszám		

389.65

A főváros szállítói.

A tavasszal megkezdik az új gázgyár építését és a főváros tanácsa már közzétette a hirdetést, melyben az építési munkálatok elvállalására hívja fel — a vállalkozókat. A pályázat feltételei ugyanis olyanok, hogy általuk a főváros csak ezekkel kereshet és találhat érintkezést. A munka nagy-szállítóival, mondhatnók: a munka kereskedőivel, nem pedig a munka teljesítőivel, hogy úgy mondjuk: a munka termelőivel, — az iparosokkal. Mert az a kikötés, hogy „az egy-egy csoportban előforduló valamennyi munkára együttesen kell pályázni“, annyit jelent, hogy a sok millió megfizetés egynéhány vállalkozó között fog megoszlan, akik eképpen kiárendálják a munkát és oda kerülnek a főváros és a munkára váró iparosság közé. Nem kapocsnak, hanem sokkal inkább elválasztónak.

Annyi bizonyos, hogy a megfizetés kiadásának ilyen módja a fővárosra nézve sokkal egyszerűbb és kényelmesebb, mint a másik. Egypár vállalkozóval szerződni sokkal simább, könnyebb és nyugalmasabb módszere az elintézésnek, semmint ha egy sereg iparossal külön-külön kell tárgyalni, egyezkedni és megalkudni. De viszont nem is ajánlja semmi más, mint csak éppen az, hogy könnyebb és kényelmesebb és kevesebb dolgot ad az ügyosztálynak. Már pedig ebben az esetben könnyű belátni, hogy ha még oly szép is az ügyvitel egyszerűsége és még oly becses is a főváros tisztviselőinek kényelme: ezek az előnyök ugyancsak keveset nyomnak a hátrányokkal szemben, melyek a megoldással együtt járnak.

A munkamegbeszítésnek egy pár nagyszállító számára való rezerválása káros ugyan, mert

fővárosnak, mint az általános gazdasági érdekek szempontjából. A munkálatok természetéből következik, hogy a vállalkozó vagy egészben, vagy legnagyobb részben a megbízást ismét tovább adja alvállalkozóknak, azoknak az iparosoknak, akik nem egy-egy különböző munkakörök teljesítményeiből összeállított munkacsoport, hanem a maguk megfelelő foglalkozása szerint osztoznak a végzendőkön. A vállalkozó tehát ilyesformán legfőként közvetítő a munkát szüükségelő főváros és a munkát teljesítő iparosok között. Végeredményben mit jelent ez? Drágítást a főváros számlájára; oly költségtöbbletet, melyet meg lehet takarítani.

Amennyire szembeszökő ez, olyannyira világos az a hátrány is, mely a munkamegbeszítés ily árendába bocsátásával az általános közérdeket éri. A katonaság bizonyára messzebb érezheti magát a dolgozó osztálytól, mint a főváros a maga iparosközönségétől és mégis a katonai szállítások dolgában már beszüntették a monopolista rendszert és nemcsak takarékoskodás okából, hanem nemzetgazdasági belátásból is áttértek a szükségletek beszerzésének közvetlen és részletes megosztással való módjára, míg ellenben a főváros még mindig ragaszkodik a közvetített és nagyban való munkálatához. Ez megfelelhet — aminthogy meg is felel — a bürokrata észjárás hagyományainak, kedvező lehet — aminthogy kedvező is — néhány dédelgetett cégnek; de nem felel meg se a gazdálkodás okosságának, se a méltányosság követelésének. Valami félszeg arisztokratizmus ez, ellentétben azzal a demokratizmussal, mely a fővárost az iparososztálylyal szemben a saját érdekében kötelezi. Mert kell-e magyarázni, hogy ennek az osztálynak az erősítésével a főváros saját ma-

gát erősíti? És nem világos-e, hogy a munkaelvonással a főváros mindkét érdeket, mindkét kötelesség ellen cselekszik?

Teljesen igazat adhatunk tehát annak a küldöttségnek, mely ma az érdekelt ipartestületek képviselőiben e tárgyban a polgármesternél járt és azt kérte, hogy a tanács változtassa meg a feltételeket és a megbízásokat az egyes ipari munkák szerint csoportosítva, hirdessen új pályázatot. A küldöttség vezetője: Thék Endre, kifejtette az okokat, melyek miatt a mostani feltételeket az iparosok sérelmesnek tartják; de az érvek mellett, melyek a megváltoztatás mellett szólnak, hivatkozhatott volna a saját példájára is. Thék Endre, aki mint egyszerű iparos kezdte, ma előkelő rangban és mint a főváros egyik legtekintélyesebb iparvállalatának a tulajdonosa élvezi polgártársai becsülését. Azonban vajon vitte volna-e ennyire, ha utjában mindig olyan sorompókat talált volna, mint amilyenekkel a főváros az utána következők előtt korlátozza a boldogulás lehetőségét? Hogy támadjanak új Thék Endrék, ha csak azoknak kedvezünk, akiknek nincs szükségük a kedvezésre vagy akiknek nincs miért kedvezni? Az építést mindenütt lent kell kezdeni, még a gazdasági megizmosodás kiépítésében is, nem pedig, mint ahogy a tanács gondolja, a tetőzetek könnyelmű diszítésével.